

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

**Вишневська О.М., доктор економічних наук, професор
Федик О.І., спеціаліст I категорії
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна**

Анотація: Визначено основні методологічні основи управління витратами та встановлено напрями оптимізації їхньої структури. Досліджено місце управління витратами в системі управління конкурентоспроможності продукції виробничого підприємства.

Ключові слова: витрати, аналіз, оптимізація, підприємство, раціоналізація, конкурентоспроможність.

Управління витратами за своєю сутністю є управлінням діяльністю організації, оскільки охоплює усі виробничі процеси, що здійснюються на підприємстві. Аналіз відіграє важливу роль та значення у підготовці інформації для планування та прогнозування результатів діяльності підприємства й оцінювання якості та обґрунтованості планових показників, у перевірці та об'єктивному оцінюванні їхнього виконання [1].

Основна мета аналізу – це пошук можливостей нарощування виробництва продукції за оптимізації витрат. Здійснюючи аналіз виробництва продукції, необхідно враховувати особливості розвитку цієї галузі, а саме те, що виробництво сільськогосподарської продукції залежить від біологічних та сезонних особливостей техніко-технологічних процесів. Аналітична діяльність підприємства повинна бути спрямована на вивчення попиту на ринку для обґрунтованої орієнтації виробництва. Кожне підприємство орієнтоване дієвість управління витратами, що сприяє пошуку ефективних напрямів і конкретних заходів оптимізації. В обставинах загострення конкурентної боротьби лідирують ті підприємства, чиї співробітники мають найбільш фундаментальні пізнання

фінансово-економічного аналізу, можуть зробити на основу аналізу вірні висновки, висловити потрібні рекомендації для вирішення кардинальних питань розвитку підприємства. В умовах загострення конкурентної боротьби для успішного функціонування компаніям необхідно вирішувати проблему управління собівартістю продукції [2].

Системний підхід до аналізу витрат передбачає: виявлення місця і ролі показників витрат в оцінці досягнутої ефективності виробництва; розробку принципової схеми аналізу на основі класифікації факторів і резервів раціоналізації витрат; визначення методів вимірювання факторів і резервів раціоналізації витрат; встановлення основних напрямів мобілізації виявлених резервів раціонального використання виробничих ресурсів у поточному і перспективному плануванні собівартості [3].

Діяльність будь-якого підприємства припускає виникнення певних витрат, значення яких як економічної категорії полягає в наступному: використання факторів виробництва; базис конкуренції; основна собівартість продукції; відшкодування витрат на придбання виробничих ресурсів; характеристика ступеня ефективності виробничих процесів. В умовах динамічного ринку витрати підприємства, що розвиваються, можуть бути схильні до змін унаслідок внутрішніх чинників, так і зовнішніх. Заздалегідь передбачити всі зміни неможливо, але за допомогою впровадження системи управління витратами можна контролювати витрати, планомірно впливати на їх зміни, оберігати від впливу негативних чинників. Лідером сучасних умов завоювання ринку є підприємство, яке бере за основний орієнтир ефективне управління витратами з метою поліпшення якості продукції, підвищення конкурентоспроможності, забезпечення стабільного фінансового положення і отримання високого прибутку. Підприємство повинно використовувати такий механізм формування витрат виробництва, який дасть змогу отримати повну інформацію про витрати на виготовлення продукції. Саме така інформація є передумовою успіху підприємства. Вчасне реагування на відхилення витрат від нормативних значень дає змогу попередити зростання витрат виробництва.

Література:

1. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 288 с. (Дата звернення: 10.11.2021)
2. Должанський А. М., Петлюха Є. П. Місце і значення класифікації витрат для виробничого процесу. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.1. С. 222-228. (Дата звернення: 10.11.2021)
3. Домбровська Н. Р. Сутність витрат підприємства як обліково-економічної категорії. Бізнес-навігатор. 2018. Вип. 3-2. С. 133-136. (Дата звернення: 10.11.2021)

Abstract: The main methodological bases of cost management are determined and the directions of optimization of their structure are established. The place of cost management in the system of management of competitiveness of production products is investigated.

Keywords: costs, analysis, optimization, enterprise, rationalization, competitiveness.